

Terugblik

“Hoe gaat het nou in Nijmegen?” Op deze mij de afgelopen maanden veelgestelde vraag beoogt dit stukje een antwoord te geven. Dit antwoord is uiteraard verbonden met mijn beweegredenen om van de UvA naar de RU (want zo heet de voormalige Katholieke Universiteit Nijmegen toevallig precies sinds mijn eerste werkdag, 1 september) te verhuizen. Dat waren er eigenlijk twee.

De eerste en belangrijkste was dat reistijden van 105 tot 300 minuten (per trein, 1997-2001) of 75 tot 180 minuten per auto (2002-2004) er niet om logen, en zich zeker niet lieten combineren met de opvoeding van twee jonge kinderen. Toch heb ik aan al dat gereis wel iets positiefs overgehouden (“ieder nadeel heb se voordeel”, zei Johan Cruijff al): in de trein verdiepte ik me bijvoorbeeld in Heisenberg en het Duitse atoombomproject, wat zelfs leidde tot een publicatie in een achtenswaardig academisch tijdschrift, en in de auto werd ik autodidactisch kenner van Beethoven. Maar erg vrolijk werd ik er toch niet van, de trein die weer eens in Utrecht bleef steken, of die donkere A15 in de winter, om nog maar te zwijgen van het levensgevaarlijke karakter van het autorijden (zo vloog ik bijna uit de bocht toen ik op de radio hoorde van de moord op Pim Fortuyn). Vroeger zou de echtgenote gedwee haar hooggeleerde man hebben gevolgd, maar omdat ik mijn postuur ook langs de feministische meetlat wil behouden kozen wij voor het omgekeerde. (Het deed mij groot genoegen van Chris van Weert te horen dat onze decaan voor dit argument ‘geen begrip had.’)

Maar er was nog een reden. Hoezeer ik het op het KdV Instituut ook naar mijn zin had, bij de UvA als geheel begon ik de laatste jaren vragen te stellen. Ooit, toen ik student was bijvoorbeeld, maar daarvoor waarschijnlijk nog veel meer, was de UvA een universiteit met een uitgesproken, progressief en democratisch profiel. Nu erkent zelfs de rector dat zijn UvA op zoek is naar een identiteit - tenminste, hij vroeg een aantal hoogleraren onder wie ondergetekende ‘mee te denken’ over de vraag wat deze identiteit nu

eigenlijk was. Tja. Een bezeten drang naar schaalvergroting misschien. Of een bestuursstructuur waarbij medewerkers niet met de personeelsfunctionaris die hun eigen dossier beheert mogen communiceren omdat dat via bepaalde tussenpersonen moet. Het bestuur van het KdV Instituut mag van mij trots zijn op het warme en humane karakter dat zijn inspanningen kenmerkt; hogerop heb ik nooit gemerkt dat de menselijke maat werd genomen (zo is mijn zeer persoonlijke opzegbrief aan de decaan bijna een jaar na dato nog steeds onbeantwoord - niet eens een e-mail, een telefoontje, of zelfs maar een knikje van verstandhouding).

Ten koste waarvan deze schaalvergroting is gegaan merk ik pas goed sinds ik bij de RU in dienst ben. Waar ik Noorda en Van der Heijden (apart) in zeven jaar één keer heb ontmoet, beide keren lang na mijn aanstelling als hoogleraar, kan ik hun collega's Roelof De Wijkerslooth (de broer van PG Joan) en Kees Blom bijna als huisvrienden beschouwen! Zelfs mijn vrouw kent ze inmiddels. En met mijn decaan, Sjoerd Wendelaar Bonga, mail ik bijna dagelijks. De allereerste keer dat ik hem sprak, bijna een jaar geleden inmiddels, was hij in gezelschap van HET STUDENTLID VAN HET FACULTEITSBESTUUR! En de keer daarna van de vice-decaan onderwijs en de vice-decaan onderzoek, posities die op de UvA (of in ieder geval de FNWI) al lang geleden zijn vervangen door die van 'directeur bedrijfsvoering' o.i.d. Expliciet had het nauwelijks gekund. Waar de enorme bestuurlijke inspanning die tot de fusie tussen UvA en HvA (en inmiddels ook de HeS als ik het goed begrijp) ook aan had kunnen worden besteed, is een Honours Programma, i.e., een extra curriculum voor uitstekende studenten zie zich 's avonds kunnen verdiepen in onderwerpen die buiten hun eigenlijke vakgebied liggen. Toen ik het desbetreffende programma van de RU zag, droomde ik er van weer student te mogen zijn. Ook buiten het bestuurlijke circuit geniet ik van het kleinschalige karakter van de RU - ik zeg 'karakter', want in omvang ontlopen de UvA en de RU elkaar helemaal niet zo veel. Ik ken al bijna alle hoogleraren die de afgelopen maanden zijn benoemd - de meesten jonger dan ik, ongeveer de helft vrouwelijk - en heb in de eerste drie maanden hier een onwaarschijnlijk aantal interessante nieuwe

mensen ontmoet.

Hoe zit het dan met de identiteit van de RU? Hoewel ik het katholieke geloof al lang geleden heb afgeschud, is het een essentieel onderdeel van het bestaan van mijn voorzaten geweest, van beide kanten nog wel - mijn grootvader van vaderskant ging zelfs iedere dag naar de kerk. Ook op de RU, zo benadrukte de rector mij, is het een binding in het heden die voortkomt uit een gedeelde identiteit in het verleden. Niettemin wordt gebeden voor en na promoties, en zelfs bij maaltijden met een officieel karakter. Het logo van de RU bevat maar liefst twee kruizen. Maar er is ook een prachtig instituut waarin het verband tussen Theologie en Exacte Wetenschap met open vizier wordt onderzocht (het gerucht gaat dat medewerkers van dit instituut door de bisschop zijn afgewezen voor de Theologische Faculteit). Alle studenten volgen verplicht colleges filosofie, en in het algemeen mag iedereen geloven of niet geloven wat hij of zij wil: Abdul Jabbar van de Ven is niet toevallig student aan de RU, en een van onze coryfeeën, de logicus en informaticus Henk Barendregt, manifesteert zich met regelmaat als Boeddhist. Er is zelfs een universitair gebouw naar Spinoza genoemd! (Niet ver daar vandaan staat dan wel weer een standbeeld van Thomas van Aquino, maar dat was dan ook een van de grootste denkers uit de middeleeuwen.) Met de leegheid van SBS6 en MTV heb ik zelfs bepaald een Sehnsucht naar de verzuiling: bijna iedere identiteit heeft mijn respect, behalve de lege.

Ik werk nu in een kamer waar zelfs Robbert jaloers op zou zijn, maar het is niet allemaal rozengeur en maneschijn. Speaking of whom, de theoretische fysica alhier is erg fenomenologisch gericht, en is in kwaliteit en omvang niet te vergelijken met de UvA. Dat is voor mij een groot verlies. De wiskunde is kleiner maar niet minder fijn: je zou op stafniveau bijna een bijectie tussen de UvA en de RU kunnen maken. Voor Korevaar heben we Van Rooij, om met de emeriti te beginnen, voor Van der Geer Steenbrink, voor Opdam Heckman, voor Klaassen Van Zuijlen, voor Van der Waall Van den Essen, voor Wiegerinck Kortram, en voor Koornwinder inmiddels dus mijzelf. Aan de andere kant verschijnen op mijn college Hilbertruimten en kwantummechanica vijf studenten, terwijl

ik voor veel geavanceerdere vakken bij de UvA gemiddeld op zo'n 30 zat. Maar ... de studenten die hier zijn, zijn over het algemeen heel goed en enthousiast. Het doet een beetje denken aan het volleybal in Engeland: bijna niemand heeft daar van die sport gehoord, maar de weinigen die zich er aan overgeven zijn niet te stoppen.

Kortom, het gaat me lang niet slecht.

Klaas Landsman
landsman@math.ru.nl